

UDRUGA PROIZVOĐAČA AGRUMA I POVRĆA

'NERETVANSKA MLADEŽ'

Stanka Parmaća 10, 20355 Opuzen

neretvanskamladez@gmail.com

Opuzen, 25.07.2019.g

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE

n/p ministrici mr.sc. Mariji Vučković

Predmet: OTVORENO PISMO MINISTRICI POLJOPRIVREDE gđi. mr.sc. Mariji Vučković

Poštovana ministrice!

Prije svega, želimo Vam zaželjeti uspjeh u budućem radu te uspješnu suradnju sa poljoprivrednim proizvođačima.

Kako bi suradnja bila zadovoljavajuća, šaljem Vam ovo otvoreno pismo sa predloženim smjernicama rada.

- Pravilnik o evidenciji korištenja poljoprivrednog zemljišta, izazvao je veliku buru reakcija. Novi Pravilnik ugledao je svjetlo dana bez objavljenog izvješća na portalu esavjetovanje, što nije dobra praksa i izaziva gnjev podnositelja primjedbi.
Vezano za područje doline Neretve smatramo važnim pristupiti izmjeni Pravilnika i omogućavanju upisa u ARKOD svih čestica koje nisu upisane. Površine zemljišta po korisniku u dolini Neretve su male i ne predstavljaju opasnosti za manipulacije kao u nekim drugim dijelovima zemlje. Predlažemo privremeno otvaranje ARKOD-a i upis državnog poljoprivrednog zemljišta po maksimalnim površinama upisa razmjernim gospodarskim programima općina i gradova.
Napominjemo da je sljedeća godina referentna i predstavljati će podlogu za financijsku omotnicu narednih pet godina. Nemojte uskraćivati neretvanske poljoprivrednike za sredstva koja su zaslužili.
- Pozdravljamo aktivnosti Vlade RH i MPS vezano za potporu proizvođačima mandarina, kao jednu socijalnu mjeru, koja će dobro doći svim proizvođačima. Šteta je što programom nisu obuhvaćeni proizvođači limuna, naranača i grejpfruta, s obzirom na malu ukupnu proizvodnju, a također su domaćini mediteranske voćne muhe. Veliki nedostatak je ponovno ARKOD, odnosno nemogućnost ostvarivanja potpore onim proizvođačima čiji status državnog poljoprivrednog zemljišta nije riješen. Takvih je nemali broj i za ubuduće ili odmah ovu nepravdu treba ispraviti. Ovdje su mali proizvođači i nemogućnost ostvarivanja sredstava izaziva srdžbu i bijes proizvođača koje ne mogu ostvariti značajnu potporu.

- Mjera povlačenja sa tržišta za slobodnu distribuciju je za nas bila dobra mjera koja je rješavala problem viška robe u određenim trenucima, zaustavljala pad cijena (što joj je i cilj), djelomično rješavala problem mediteranske voćne muhe jer nije ostalo neobranih plodova, a istovremeno primateljima davala zadovoljstvo i osjećaj vrijednosti.
Tražimo da još jedan put ozbiljno analizirate predloženo i vratite mjeru povlačenja sa tržišta na teret nacionalnog proračuna u ukupnom iznosu 5-6.000 tona i 2,50 Kn/Kg.
- Proglašenje i zaštita neretvanske mandarine kao nacionalni prirodni resurs te zaštita i potpora po uzoru na druge zemlje EU, koje za takve kulture daju potporu 8-10 euro cent po kilogramu.
- Za prošli proračun smo uz supotpis gradonačelnika gradova Opuzen i Metković te načelnika općina Slivno i Zažablje zatražili mjeru financiranja nacionalne ambalaže za mandarine i lubenice. Smatramo potrebnim otvoriti dijalog sa otkupljivačima oko financiranja ambalaže za mandarine uz određene uvjete otkup. S obzirom na zainteresiranost obje strane smatramo potrebnim uložiti napor oko ove teme sa ciljem opstojnosti mandarine i života ljudi na ovome području.
- Potrebno je otvoriti komunikaciju vezano za tržište Ruske Federacije, kao zanimljivog i značajnog tržišta za mandarine.
- Uvoz poljoprivrednih proizvoda iz trećih zemalja, proizvođačima u dolini Neretve stvara velike probleme, posebno kada govorimo o lubenicama, dinjama, rajčicama i dr. O ovome smo Vas više puta informirali, ali na žalost do sada bez uspjeha. Predlažemo po ovome pitanju prepoznatljivu nacionalnu ambalažu za lubenicu sa podacima o proizvođaču i svim drugim podacima koji bi nas zaštitili od ružnih radnji trgovaca, čak i nekih naših iz doline Neretve, a odnose se na prepakiranja, predeklariranja i druge nedopuštene radnje koje uništavaju domaću proizvodnju. Uz to snažne mjere kontrole (i interne kontrole) pri uvozu, distribuciji, kao i unutarjni nadzor mjerodavnih inspekcija.
- Pojedini poljoprivredni inspektori, sada inspektori državnog inspektorata, ne rade svoj posao stručno, moralno, učinkovito i smatramo potrebnim ovaj segment pročistiti. Na žalost inspektori često umjesto utvrđivanja povrjede Zakona i Pravilnika za cilj imaju prozivanje prijavitelja takvih djela, likovanje, obilježavanje, što može izazvati ozbiljne posljedice poput prijetnji, omalovažavanja, govora mržnje, pozivanja na javni linč i sl. U ovom smislu smatramo potrebnim puno ozbiljniji pristup radu od strane inspektora, davanje naglaske ozbiljnim temama kojima je cilj zaštita domaće proizvodnje i proizvođača. Također potrebno je uvesti mjere opomene za prekršaje, a ne kao do sada da pojedini inspektori pišu naloge za kršenje Zakona i Pravilnika koji nisu ni bili predmet nadzora, poput pravovremenog nedostavljanja tražene, a nedostupne dokumentacije, što za cilj ima namjerno kažnjavanje i uništavanje proizvođača.

- O problemima sa pesticidima smo Vas već upoznali prošle godine, ali do sada nismo ništa napravili. Potrebno je pojednostavniti postupak registracije SZB, posebno onih koji su registrirani u zemljama u okruženju i zemljama slične proizvodnje, kao npr. Italija, Španjolska. Veoma je loš izbor registriranih SZB na mandarinama. Primjer: ove godine veliki broj proizvođača je koristio dimetoat (Rogor 40, Chromogor, Calinogor) sredstvo duge karence (vrijeme od primjene do berbe) 120 dana registrirano na mandarinama. Zbog kašnjenja vegetacije i sredstvo se kasno primjenjivalo te postoji opasnost od rezidua. Ali proizvođači nisu imali izbora, jedini sistemik. Dimetoat je zabranjen u većini zemalja EU, a od sljedeće u potpunosti. S druge strane imamo acetamiprid (Mospilan, Volley) koji je registriran u Italiji na agrumima, 15 dana karenca i dvije primjene u jednoj vegetaciji. Pitanje: agrumi iz Hrvatske i Italije će završiti na tržištu EU, npr. Češka ili Slovačka. U našoj mandarini moguće je pronaći rezidue dimetoata (a moguće je da je i kod njih zabranjen). U talijanskim agrumima neće pronaći ništa jer je karenca 15 dana i daje sigurnost od rezidua. Je li bolje za mandarinu da se ove godine primjenjivao acetamiprid sa 15 dana karence, registriran u Italiji ili dimetoat sa 120 dana karence registriran u Hrvatskoj ali zabranjen u većini zemalja EU. Pripravak Teppeki (flonikamid) je registriran u Španjolskoj na agrumima, 60 dana karenca, u Hrvatskoj nije na agrumima. Iste probleme imamo i sa lubenicama. Kako nam je rečeno iz MPS, budući mandarina nije 'mala kultura', zahtjev za proširenje registracije mogu podnositi samo vlasnici rješenja. Smatramo potrebnim pojednostavniti postupak i izvršiti proširenje za sljedeću sezonu, kako za mandarine tako i druge povrtne kulture.
- Prijedlog Pravilnika o uvjetima distribucije i prodaje pesticida koji je prošao esavjetovanje, treba otvoriti prostor mladim agronomima, kao i poljoprivrednim tehničarima fitofarmaceutima, odnosno struci, a ne kao što je do sada bio primjer da trgovci, konobari, i druge profesije rade distribuciju i prodaju pesticida. Zamislite kako bi bilo da agronomi prodaju i savjetuju u ljekarnama. Molimo da ne vrijeme reagirate, prije nego novi Pravilnik ugleda svjetlo dana, zaštitite agronomsku struku i omogućite zapošljavanje stručnim ljudima. Srednja poljoprivredna i tehnička škola u Opuzenu, nekada je upisivala svake godine po jedan razred fitofarmaceuta. Nažalost, velika većina njih nikada nije našla zaposlenje u struci, a razlog tome je i što na njihova radna mjesta dolaze druge struke. Danas je ta škola pred gašenjem, a sve zbog loše agrarne politike doline Neretve i loših Pravilnika.
- Vezano na gornju temu, potrebno je što prije formirati agronomsku komoru. Pravilnik je donesen, ali ništa više. Molimo potaknite formiranje i rad agronomске komore.
- Pravilnik o izobrazbi o sigurnom rukovanju i pravilnoj primjeni pesticida je također prošao esavjetovanje. Pravilnik nije dobar, komplicira nepotrebno, posebno u dijelu uvjeta prostora za izobrazbu, broja predavača, broja polaznika, na što su mnogi dali primjedbe. Sve to samo će dovesti do povećanja cijene izobrazbe i dodatnog tereta poljoprivrednim proizvođačima. Smatram potrebnim pojednostavniti izobrazbu i usmjeriti se na ciljeve i ishode izobrazbe, a ne na formu. U prvotnom prijedlogu Pravilnika, jedan od uvjeta za institucije je bio barem jedan zaposlenik predavač, na puno radno vrijeme agronomске struke. U smislu podizanja razine agronomске struke potrebno je isto unijeti u Pravilnik.

- Zakon o nepoštenoj trgovačkoj praksi, kao zadnja crta obrane proizvođača uopće ne funkcionira. Ni danas kod većine tvrtki nema javno objavljenih otkupnih cijena, roba se ne vaga na prijemu, ne izdaju se otkupni blokovi.
Smatramo potrebnim hitno izmijeniti Zakon, uskladiti ga sa novom direktivom EU, te obavezno uvesti nadzor na mjestu prijema robe sa namjerom kontrole provođenja Zakona.
- Pozdravljamo ideju izgradnje skladišno-distributivnog centra u dolini Neretve. Ukoliko realizacija bude brza, pomoći će uspostavi PO i jačanju pregovaračke moći proizvođača. Smatramo vrlo bitnim što bržu realizaciju i davanje na upravljanje proizvođačima.
- Tema o kojoj zadnjih dana proizvođači često pričaju. Naime, stabla mandarina izgledaju loše, potencijal proizvodnje je ugrožen. Puno je suhih stabala oštećenih od zime prije nekoliko godina. Ove godine je primjetan veliki broj suhih grana, suhih grana sa plodovima. Zatražili smo od Zavoda za zaštitu bilja uzimanje uzoraka i analizu. Čekamo rezultate. U razgovoru sa mnogim proizvođačima, došli smo do zaključka da je potreban stručan pristup mandarina, izrada analize, zdravstvene, fiziološke, analiza tala i stanje. Činjenica je da će se kroz naredne godine vaditi veliki broj stabala, cijeli nasadi. Postavlja se pitanje: što saditi? Mandarina iza mandarine ne ide.
Smatramo potrebnim od strane Ministarstva poljoprivrede, Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu, Agronomskog fakulteta, Sveučilišta u Splitu – mediteranska poljoprivredu, izraditi sljedeće analize:
 1. Zdravstveno stanje agruma u dolini Neretve
 2. Ekonomska i proizvodna analiza voćarske proizvodnje doline Neretve, voćne vrste koje daju geografsku, klimatološku i ekonomsku prednost naspram zemalja u okruženju, sa ciljem iznalaženja ekonomski i ekološki pogodnih vrsta za uzgoj u dolini Neretve.
 3. Osnivanje agronomske znanstveno-stručne ustanove u dolini Neretve. Mandarina i njeni proizvođači to zaslužuju.

Mandarina i poljoprivredna proizvodnja u dolini Neretve je od stručnih i znanstvenih institucija u RH zapostavljena. Koliko je nama poznato samo se projekat suzbijanja Mediteranske voćne muhe SIT tehnikom, provodi od strane Zavoda za zaštitu bilja pri HAPIH. Smatramo potrebnim uključivanje Zavoda za voćarstvo i povrčarstvo sa ciljem introdukcije novih sorata voća i povrća. Zavoda za tlo oko praćenja stanja tala u dolini Neretve, zaslanjenosti, sadržaja organske tvari, mikro i makro elemenata i sl. Zavoda za zaštitu bilja oko praćenja zdravstvenog stanja mandarina, praćenja pojedinih biljnih bolesti (kao npr. antraknoze agruma, bakterioza i viroza). Još uvijek nemamo matična stabla agruma. Potreban je kontinuiran i stručan pristup poljoprivrednoj proizvodnji u dolini Neretve.

- Tražimo od Vas otvaranje komunikacije sa trgovačkim lancima u smislu direktne prodaje poljoprivrednih proizvoda iz doline Neretve. Nekada je samo Konzum od Dubrovnika do Zadra dnevno trošio 20 kamiona lubenice. Troši vjerojatno i danas, ali čije robe? Smatramo potrebnim djelovati poticajno na trgovačke lance ili zakonski odrediti mjere kao npr. nacionalna polica ili udio domaćih proizvoda i jasno naglašeno deklariranje domaće robe naspram strane.

U suradnji sa Ministarstvom turizma, otvoriti dijalog oko zastupljenosti domaće hrane u turizmu, posebno u ljetnim mjesecima. Određenim olakšicama potaknuti na potrošnju domaćih proizvoda.

Sve ovo gore navedeno, mjere su i aktivnosti koje je potrebno poduzeti u narednom periodu, što je prije moguće. Pozivamo Vas na radni sastanak u dolinu Neretve, sa ciljem otvaranja dijaloga između MPS i poljoprivrednih proizvođača, kojega na žalost do sada nije bilo. Dajemo Vam podršku u radu, ali očekujte od nas i kritički osvrt na sve aktivnosti koje ne idu u prilog poljoprivrednicima doline Neretve.

Povećanje konkurentnosti, produktivnosti te posebno ostanak i opstojnost ljudi u ruralnim prostorima, jedan je od ciljeva rada i ove udruge. Učinimo zajedno sve kako bi i ovo lijepo izrečeno zaista i zaživjelo.

S poštovanjem,

mr.sc. Željko Bjeliš, predsjednik